

Motion till riksdagen 2013/14:N308

av **Anna-Lena Sörenson m.fl. (S)**

Sociala företag

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som anförs i motionen om att Östergötland bör utses till försökslän för att med hjälp av riktade insatser från statens sida utveckla de arbetsintegrerande sociala företagen och främja framväxten av nya företag.

Motivering

Läget på den svenska arbetsmarknaden är svårt. Trots att ekonomin har gått bra och vi har sett en bättre tillväxt kvarstår problem med hög långtidsarbetslöshet. Bedömare och inte minst Arbetsförmedlingen menar också att problemen kommer att kvarstå och drabbar framför allt personer som har en låg utbildningsnivå eller har någon form av funktionshinder. Arbetsförmedlingens egna analyser pekar på att gruppen med mycket långa inskrivningstider på AF och som har mycket svårt att hitta ett arbete stiger. I den gruppen förefaller inte ens förstärkta anställningsstöd ha särskilt hög verkansgrad, utan vi måste hitta andra lösningar för att tillvarata dessa människors resurser.

Ungdomar och utrikes födda personer är också grupper som har och kommer att ha det svårt att ta sig in på arbetsmarknaden.

Östergötland som region ligger under riksgenomsnittet för antal sysselsatta och över snittet för arbetslösa. Fler än 40 000 personer i Östergötland var 2011-09-20, arbetslösa, långtidssjukskrivna, förtidspensionerade, hade sjukersättning eller levde på socialbidrag. Det utgör 15–17 procent av alla i åldersgrupperna 20–64 år. Antalet arbetslösa har, sett till volymen, stadigt legat över 20 000 personer i år, trots konjunkturförbättringar. I länet finns dessutom en otillfredsställande matchning mellan arbetskraftsbehov och arbetskraftsutbud och företagande och nyföretagande är lägre än genomsnittet i svenska regioner.

Fel! Okänt namn på

Socioekonomiskt är det mycket stora vinster att hämta i att kunna vända människors utvecklingskurvor från bidragsberoende till att vara deltagare på arbetsmarknaden. Vi vet från forskningen att människor som riskerar att hamna i långvarigt utanförskap inte bara kostar samhället mycket pengar. Dessutom sjunker livskvaliteten för dessa människor, vårdkonsumtionen växer och det blir mycket svårare att ta sig tillbaka till arbetslivet igen. Det är statistiskt flera gånger svårare att ta sig in på arbetsmarknaden igen för den som varit arbetslös i flera år än för den som har kortare arbetslöshetsperioder. Regionförbundet Östsam har i en utredning konstaterat att samhällets kostnader för arbetslösheten i Östergötland uppgår till minst 10 miljarder kronor och med de indirekta effekterna som utebliven produktion m.m. så kan siffran skattas till det dubbla. Det finns därför många skäl att prioritera åtgärder som för människor – helt eller delvis – tillbaka in i arbetslivet.

Det har visat sig att de arbetsintegrerande sociala företagen på många sätt kan bidra till att inkludera människor i samhällsgemenskapen, ge fler sysselsättning och göra fler självförsörjande. Att bygga på människors förmåga och låta alla jobba till 100 procent av sin förmåga är en del av de arbetsintegrerande sociala företagens värdegrund. De sociala företagen är ett område som fortfarande är litet i Sverige, och det finns alltså en stor potential för att de ska bli fler och därmed också medverka till en utvidgad arbetsmarknad. I Östergötland bedömer Regionförbundet Östsam att antalet företag och därmed antalet anställda och deltagare kan fördubblas på kort sikt om samhällsstödet för främjande av arbetsintegrerande sociala företag blir bättre. På längre sikt och om regeringen, regionerna och kommunerna vidtar rätt åtgärder kommer denna företagsform att kunna flerdubblas.

Regeringen lade i april 2010 fast en handlingsplan för arbetsintegrerande sociala företag. Tillväxtverket, Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan har uppdrag att underlätta för och främja tillväxten och utvidgningen av arbetsintegrerande sociala företag.

De initiativ som tas i handlingsplanen och de strategier som läggs fast är i och för sig bra. Handlingsplanen skulle dock behöva kompletteras med riktade satsningar till regionerna i landet. Representanter för den sociala ekonomin har pekat på en rad områden som skulle kunna förbättras för att få mer ”verkstad” kopplat till handlingsplanen. I det sammanhanget kan anordnarstöd och anpassningar i lagstiftningen nämnas. I vårt grannland Finland genomförs åtgärder som gör att den sociala ekonomin fått ett uppsving. England kan i ännu högre grad tjäna som förebild. Under det senaste decenniet har de nationella strategier som tagits fram av regeringen kombinerats med riktade insatser och riktade anslag som medverkat till ett kraftigt ökande antal företag. De statliga satsningarna i form av resurser har tillsammans med lokala och regionala initiativ och utvecklingsplaner, lett till en utökning av de sociala företagen med 30 procent under de senaste 4–5 åren. Behoven av att skapa arbetstillfällen och platser för arbetsträning och praktik är knappast mindre i Sverige, och därför behöver vi utveckla förutsättningarna för de arbetsintegrerande sociala företagen.

Östergötland har stora utmaningar när det gäller arbete och sysselsättning och framför allt för dem som i dag står längst bort från arbetsmarknaden. Men

Fel! Okänt namn på

det finns också höga ambitioner om att inta en ledande position i landet när det gäller att erbjuda dessa personer en meningsfull sysselsättning.

Staten bör alltså rikta resurser till regionerna för att stödja konkreta lokala och regionala projekt som syftar till att utveckla arbetsintegrerande sociala företag.

Östergötland bör utses som försökslän, som tillsammans med riktade insatser från statens sida kan utveckla de arbetsintegrerande sociala företagen och främja framväxten av nya företag. I ett sådant försök bör det finnas möjlighet att efter analyser av befintliga regelverk göra eventuella undantag som kan bidra till att fler nya företag tillskapas. Ett sådant flerårigt projekt kan också kopplas till samverkan med Tillväxtverket, och studier och utvärderingar kan göras av Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU). En jämförelse kan göras med de s.k. "frikommunsförsöken" som genomfördes under 1980-talet och början av 1990-talet och som bidrog till utvecklingen av kommunal service, nya organisationsformer och banade väg för en ny kommunal lagstiftning m.m.

Stockholm den 30 september 2013

Anna-Lena Sörenson (S)

Billy Gustafsson (S)

Johan Löfstrand (S)

Johan Andersson (S)

Louise Malmström (S)